

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 d. 1/2 an
1 d. 1/2, an 1 d. 30 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frs., 1/2
an 9 frs., 1/4 an
4 frs. 50 cen.
Fóea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
in
Blas.

Anul VI.

Blas 5 Septembre 1896.

Numărul 36.

La început.

Ne aflăm „la început“, la înce-
putul unui nou an școlar.

E cu mult mai însemnată data
acesta, de cât să trecem preste ea cu
tăcere. La începutul fiesce căruí an
școlar e datorința noastră, să medităm
asupra celor câștigate pe terenul in-
strucțiunii și educațiunii noastre, și ce
trebuie să facem pentru a înainta pe
calea cea bună și conducătoare la scop.

Începutul anului școlar îmbrățișează
două momente în viața noastră intelek-
tuală: trimiterea copiilor la
școlă și alegerea carierei.

Amindouă momentele aceste me-
rită de o potrivă meditațiunea și băgarea
noastră de samă.

Necesitatea de-a trimite copiii la
școlă azi abia o va mai trage la în-
doelă cineva. În ziua de azi fără anu-
mite cunoștințe elementare nu mai poți
trăi, nu mai poți umbla pe picioarele
tale. Azi chiar și deprinderea dreptu-
rilor politice e legată de anumite cu-
noștințe rudimentare și pe viitor are
să fie și mai mult. Azi prin urmare e
o necesitate absolută a sci scrie și ceti,
a cunoște constituția și legile funda-
mentale ale patriei și a sci cel puțin
operațiunile fundamentale din aritmetică.
Fără de aceste cunoștințe azi nu mai
poți să fii.

Atâta școlă deci e dator să-i dea
băetului său tot Românul. Și să nu
fim nedrepți: poporul nostru a și în-

ceput, să ajungă la cunoștința necesi-
tății impuse de timpul modern. Dovadă
sînt școlile noastre confesionale, pe cari
cu nespuse jertfe le susține; dovadă
este numărul cel mare al pruncilor,
cari cercetază tóte soiurile de școli.

Dar să nu ne amăgim. E încă
fórté mult de făcut. Poporul nostru
încă și acum e fórté înapoiat, și scrierea
și cetirea și azi e un lucru necunoscut
între majoritatea covârșitoare a celor ce
de la 1868 încóce au ieșit din școlile
poporale. Acesta e un fapt pe cât de
adevêrat, pe atât de trist.

Nu voim, să cercăm la acest loc
cauzele acestui fapt, dar credem, că
fără sfială se póte zice, că de vină sînt
preoții, dascălii, părinții, cu un cuvînt
de vină sînt toți. Și vina supremă o
pórtă organele guvernului, inspectorii
școlari, cari în loc să stăruescă pentru
lățirea cunoștințelor generale și funda-
mentale, află chemarea lor în a cere,
ca pruncii să scie recita fără rost și
fără pricepere câteva frase banale în
limba magiară.

Când cerem deci de la popor, ca
să-și trimită copiii la școlă, să nu cre-
dem, că ne-am împlinit datorința cu
atâta, că le-am esplicat folósele instruc-
țiunii, ci mai pe sus de tóte trebuie să
nisuim într'acolo, ca școlă să fie bună
și corêspundătoare scopului, ce-l are școlă
poporală.

Sînt fórté în rătăcire acei peda-
gogi, — și durere, este nespus de
mare numărul lor, — cari socotesc, că

chemarea școlii poporale este a pregăti
pruncii pentru școlile medii. Asta e o
rătăcire enormă, și tocmai erórea acesta
e încă una din cauzele, pentru cari în-
vêțămîntul nostru poporal nu póte co-
rêspunde menirii sale.

Chemarea școlii poporale este, să
crească cetățeni înzestrați cu atâtea cu-
noștințe, câte se cer pentru a puté
trăi în societate și în stat. Școlă po-
porală în locul cel dintăi are să crească
pentru viață, și numai în locul al doilea
are să fie pregătire pentru alte studii
și pentru alte școli.

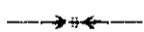
Care este deci prima datorința a
preoților și învățătorilor nostri față de
poporul nostru? — Este, să-l îndemne
cu timp și fără timp a-și trimite copiii
la școlă. Înse pe lângă acesta este
datorința lor a stăruí, ca școlă popo-
rală să crească cetățeni pentru societate
și stat, înzestrați cu acele cunoștințe
fundamentale, fără de cari le e cu ne-
putință a umbla pe picioarele proprii.

Lauda cea mai mare și ambițiunea
cea mai nobilă a fiesce căruí preot și
a fiesce căruí învățător să fie, ca toți
locuitorii comunei lor să scie ceti și
scrie fluent.

Al doilea moment, ce pururea trebuie
să-l avem în vedere, când ne dăm samă
despre viața noastră culturală, e *alegerea
carierii*.

E sciut, că Românii încă și numai
cu 50 de ani înainte de acesta erau așa
zicînd eschiși din școli, și că a fără
de preoție abia era altă carieră deschisă

Feuilleton.

Cum trebuie să cultivăm cucuruzul, ca să rodască mai bine?

(Continuare.)

IV.

Mai tóte plantele, prin urmare și cucu-
ruzul, încă au mai mulți *inimici*. Dintre
paseri cióarele, țârcile, graurii ș. a. fac mai
mare pagubă în cucuruz. Mijlocul cel mai
bun de apărare în contra acestora este, să
astupăm bine în pămînt grăunțele semănate.
Acestea, pe cum și porcii selvatici și câinii
fac pagube mai mari în cucuruz, când acesta
începe a se cóce. În contra acestora apêram
cucuruzul punênd păzitori, cari să-i împusec
ori să-i sparie; punem mai multe ciuhe, vâ-
pim cucuruzul pe marginea pămîntului ș. a.
În contra insectelor și a vermitilor apêră
cucuruzul sobolul, bróștele, șopirlele ș. a.,
cari nimicesc o mulțime de insecte și pentru
aceea se și numêră între amicii plugarului.
Prin ogorul de tómnă încă se nimicesc multe
insecte, fiind că óușele, ce ajung de-asupra
pămîntului, degeră în timpul iernii.

Grăunțele în grănar le atacă gârgărițele,
în contra cărora ne putem apêra numai prin
curățenie, adecă dacă curățim regulat și vâ-
ruim în fie care an grănarul.

Dintre morburile plantelor cucuruzul
sufere mai mult de *tăciune*, care se ivesce
în diferite părți ale paiului și mai des la
locul tuleului. Semința bună, sănătósă e cel
mai bun scut împotriva tăciunelui. Cum am
zis mai sus, e bine, ca să spêlăm grăunțele
de semință cu apă, în care am topit pêtră
vînêtă. Pentru 10 hectolitree de cucuruz câte
2 kg. de pêtră vînêtă solvită în 400 litre
(40 ferii) de apă, în care să stea grăunțele
de semință 12—16 óre. Pentru 5 feldere
(à 20 cupe nouê) ne trebuie cam 1/4 kg de
pêtră vînêtă solvită în 4 ferii de apă.

Trebuie mai de parte să grijim, ca pa-
iele sau jipi și foile de cucuruz, pe cari se
observă tăciune, să nu ajungă în gunoii și
cu acesta pe pămîntul, în care voim, să sê-
mănăm cucuruz. Mai bine e, ca jipi atacați
de tăciune încă de cu tómnă să-i așêdăm
deosebit, ér preste iêrnă să-i ardem.

Cum am amintit și mai sus, cucuruzul
sufere de recelă, și cu deosebire ghețul din
Mai face mari pagube în cucuruz. Cucu-
ruzul brumat ori degerat e mai bine, să-l

arăm din nou și să-l sêmănăm cu soiuri vê-
ratice (cinquintino ori pignoletto).

Ploie mari, furtuna, grindina, vînturile
încă fac mari stricăciuni în cucuruz. Pentru
aceea trebuie, ca plugarul să le asigure cu
deosebire în contra grindinei, ca ast fel să
nu rămână păgubit de tot.

După fie care plóe mai mare, care a
fost împreunată și cu vînt, îndată ce s'a
sbicit pămîntul, plugarul harnic iêsă la fața
locului cu căți va lucrători și cu sapa în
mână, ca să îndrepte, ceea ce se mai póte
îndrepta în cucuruzul rêsturnat la pămînt, și
prin acesta să-l ajute în desvoltarea sa.

V.

În cât privesc *culesul cucuruzului*, pe
cum scim, soiurile vêratice până în s. Măria
cea mare sau în jumătatea întăi a lunii
Septembre sînt deplin cópte; ér soiurile tomatni-
ce se culeg cam în jumătatea a doua a lunii
Septembre ori în jumătatea primă din luna
lui Octobre. Cu cât e mai bine copt tuleul
pe pai, atât mai bine, câștigăm grăunțe mai
sănătóse, cari se pot păstra timp mai înde-
lungat.

Culesul se face sau cu fóea sau desfăcut.
Ori cum s'ar face, trebuie înainte de tóte să

pe sama lor. Ce mirare deci, dacă Românii ajunși la libertatea învățămîntului se siliau a cresce din fiii lor domni și numai domni? Ei, cari nu puteau fi domni, puteau dori alt ceva, de cât a vedé macar pe fiii lor domni? Și cine erau domni? Firesce că numai am-ploiații.

Lumea înse s'a schimbat mult. Referințele sociale au trecut prin o mare metamorfosă. Azi e domn acela, care trăesce din munca sa și nu atîrnă de la cuitanțe vidimate și nevidimate. Azi industriașul are drept la aceleași onoruri, la cari un ministru, numai om să fie.

Conceptiunea acésta nouă despre domnie a trebuit să se resimtă și între Români și să influențeze alegerea carierelor.

Și cu bucurie trebuie să constatăm, că intru adevăr în ultimii ani au început a-și alege cariere industriale și băeții din cele mai bune familii românesce. Asta dovedesce, că și la noi începe a ajunge la stima cuvenită industria, și că putem în fine spera, că vom ajunge a avé și noi clasa noastră de industriași, a cărei lipsă ne făcuse iobagi la străini, mai rău de cum ne făcuse iobagi lipsa de pămînt.

Nu mai și aici trebuie să fim băgători de samă. Trebuie să grijim, ca prospectele de bunăstare materială, ce ni-le ofer carierele industriale, să nu ne seducă, să nu ne cufunde în materialism și să nu ne facă a ne perde idealismul, fără de a cărui armonică unire cu materialismul cumpăt s'ar perde rațiunea de a fi a némului nostru.

Care este deci a doua datorință a preoților și învățătorilor nostri în viața noastră culturală? Este a îndemna pe părinți, să trimită pe copiii lor și la carierele industriale, tot o dată înse este a grijii, ca nu cum va pentru bu-

grijim, ca tului cei necopti să nu se amestece cu cei copti și deplin desvoltați.

Dacă rupem cucuruzul cu făca, atunci la culesul unui juger avem lipsă de 3—4 lucrători, ér dacă îl culegem desfăcut, atunci ne sînt de lipsă 5—6 lucrători. Tot după 10—12 lucrători e bine, să punem un om, care să adune cucuruzul în una sau mai multe grămezi.

După ce am terminat culesul cucuruzului, urmază tăiatul paielor sau al jipilor, ceea ce de regulă se face noptea pe lună ori dimineața pe rouă. Jipii se légă și se aședă în grămezi sau clăi de câte 25—50 de legături și și mai multe. Cine are mai puțin, îi aședă în un acățen ori în o salcă din curte ori grădină, ca să se usce bine. Preste iernă se dau vitelor. Mai bine îi mîncă, dacă îi tăiam mărunt cu mașina de tăiat jipi și paie și apoi îi mai amestecăm cu puțină hurluélă și-i stropim bine cu murătoare. Economii practici paiete sau jipii ast fel măruntii îi pun în cădi mari, unde amestecându-i bine cu hurluélă ori tărîță și stropindu-i cu murătoare, după ce au dospit puțin, îi dau vitelor, cari îi mîncă cu mare poftă. Spre acest scop trebuie să avem la îndemână cel puțin două cădi mari: din una dăm, ér în a doua rămân paiete cel puțin 24—48 ór în a dospire. Lucrul acesta îl repetim în fie care zi. Cam 200 kg de paie de cucuruz ajung cu 100 kg de fin bun.

În unele ținuturi, și cu deosebire unde pămîntul e comasat, după cucuruz se saméuă grău de tómnă ori sêcară. Dacă voim acésta,

nuri materiale trecătoare să perdem din vedere bunurile ideale, cari singure pot ferici un neam.

Mângăerea „Telegrafului Român“.

— El și-o exprimă ast fel:

„Papa satisfăcut. Se anunță, că principesa Elena de Muntenegru va trece în curând de la religia sa gr.-or. la cea romano-catolică din incidentul cununiei sale cu principele de corónă al Italiei. Acésta trecere se considera drept o satisfacție cerută de papa Leo, care tot mai simte dureri cumplite din pricina pierderii principelui Boris al Bulgariei. Infalibilitatea sa ține mult la principiul: Dinte pentru dinte!“

Așa e, Papa Leo tot mai simte dureri cumplite din pricina pierderii principelui Boris. „Tel. Rom.“ înse se vede, că nu simte nici o durere pentru pierderea principesei Elena. Unde nu este convicție religioasă, acolo nu pôte să fie nici durere pentru atari treceri.

De alt mintea încredințăm pe dñii de la „Tel. Rom.“, că trecerea Elenei de Muntenegru la catolicism nu se întimplă la insistința Sfinției Sale. O atare insistare nu e de lipsă la familia domnitore de Savoia. Acésta până acum încă nu a admis în sinul său nici schisma nici eresa și, pe cum se vede, va să-și păzescă și în cazul de față tradiționala sa credință față cu biserica catolică, acea credință, carea a dăruit bisericii și sfinții din familia de Savoia.

De ale misiunii „ortodoxe“ în Polonia catolică.

— „Czas“ din Cracovia serie despre tema asta următoarele:
„După informațiunile, cari le avem despre starea bisericii sub stapănia rusescă, nu se observă nici o alinare și nici o micșorare a persecuțiunii. Singura schimbare spre bine e aceea, că episcopii și preoții acum primesc mai ușor pasaporturi spre a călători în străinătate, ca mai înainte, ér de altmintea se continuă vechiul sistem de asuprire în forma lui înăspriță. Așa p. es. au înuleat înainte de asta cu câte va sêp-

atunci îndată ce am cărat acasă paiete sau jipii, trebuie ca să adunăm cotórele (miriștea) de cucuruz, cari aședându-i în grămezi mari preste iernă îi folosim la ferberea albiturilor, arderea cuptoriului de pâne ș. a. După ce am curățit pămîntul în chipul arătat, arăm pămîntul, va să zică îl pregătim pentru séménatul grăului de tómnă. Lucrul acesta înse e bine, ca să-l facem chiar și atunci, când am voi, să séménăm primăverii.

Scim cu toții, că cucuruzul nu-l putem sfirmi ori îmblăți îndară după cules, ci trebuie să-l lăsăm, ca să se usce bine.

Plugarii sau moșierii mai micii își aședă tului de cucuruz desfăcut pe podul casei ori pe nisce ruți sub streșina casei. Pe podul casei se pun în grosime cam de o jumătate de urmă. De unde se vede, că avem lipsă de mult loc, ca să-l putem întinde pe podul casei, și afară de aceea mai trebuie să-i și înturubăm din când în când, ca să nu mucedescă, ci să se usce mai bine și mai repede. Din cauza acésta și cu deosebire proprietarii mai mari aședă cucuruzul în coșere anume pregătite pentru păstrarea și uscarea cucuruzului cu tului. La tóta întimplarea înse, ori îl aședăm pe podul casei, ori în coșere, înainte de a face lucrul acesta trebuie, ca să-i mai alegem o dată de peri, foite, ér tului cei mai slabi, necopti, cunoscúți sub nume de cucuruz porcesc. să nu-i punem nici când în coșer. Aceștia îi aședăm pe podul casei la o parte, îi petrecem mai întâiu cu rimătorii ori îi dăm la galițe.

témăni din nou prin circulare în unele ținuturi un ucas vechiu, în sensul căruia preoților nu li-se concede a-și părăsi parochiile, așa că un preot nu se pôte duce în parochia vecină nici măcar pentru a se mărturisi. Preoții pretutindena stau sub inspecția severă a poliției, carea are să vegheze chiar și asupra conștiințelor lor în biserică. Alunții, cari au absolvat în anul acesta cursul seminarial și au primit ordul preoției, până acum încă nu sînt recunoscuți din partea guvernului. Diregătoriile nu sufer, ca ei să se aplice în păstoria sufletelor, fiind că ei n'au satisfăcut pretensiunii guvernului referitor la limba rusescă. Mai pe sus de tóte nu se aude înse nimica despre aceea, că preoții exilați în Sibiria ori în guvernamele rusești mai depărtate să se fie împărțăsit în măsură mai mare în concesionile acelea, cari li-s'au anunțat în manifestul de încoronare.

„E o aparție frapantă, că după publicarea manifestului de încoronare adevărat că s'au alinat ori iertat multor criminaliști de categoriile cele mai diferite pedepsele, dar, întru cât ne-am putut informa, au rămas în privința asta nebăgați în samă în estensiune mai mare chiar aceia, cari ar fi merit-o mai mult. Întru adevăr ne-am face de rîs, dacă am cualifica de criminaliști pe nisce preoți, cari au fost osîndii la exil pentru lucrurile cele mai nevinovate din lume, pe cum sînt ingremiarea în confraternități religioase, în apostolatul preasfintei inimii a lui Isus, și pentru alte lucruri, cari nutrese spiritul religios, de și atari confraternități religioase sînt propagate în tóta lumea catolică, în Paraguay în tocmă ca și în Indochina, și niménuia nu-l pôte trece prin gând nici măcar în vis, să găsescă într'insele o primejdie pentru statul rusesc. Și totuși acești „criminaliști mari și primejdiosi“ nu pot conta la aceea, ca să se împărțăsesc pe deplin în binefacerile manifestului, fără numai dacă Vaticanul se înduplecă a face guvernului rusesc concesii.“

Fiind că cucuruzul îl păstrăm de regulă în coșere, imi țin de datorință, ca să vă dau aci și măsurile, după cari trebuie să se facă un coșer bun.

Coșerul înainte de tóte trebuie aședat în grădină ori în curte la un loc larg, liber, ca să-l ajungă tóte vînturile și încă mai mult în lungime de cât cruciș. Între padimentul coșerului și între pămînt trebuie să fie un loc gol de cel puțin 50—80 centimetri (3—4 schiöpe); lățimea coșerului să nu fie mai mare de 1—1½ metru, (adecă ceva mai bine de o jumătate de stîjn.) ér înălțimea de 4 metri (2—2½ stîjini) Lețele din părăii coșerului să fie departe unul de altul de 1½—2 centimetri (1—1½ deget.) Coșerul e mai bine, să fie acoperit cu șindile și să aibă o streșină bună cel puțin de 25—30 centimetri (2—3 schiöpe). Ușea coșerului e mai bine, să o facem în mijlocul unei latură de cât în coperișul coșerului.

Dacă sîntem siliți, ca să aședăm în coșer cucuruzul, care încă nu e destul de uscat, atunci printre cucuruz trebuie să punem nisce leși de lețe ori nisce spinii, ca ast fel să pôte străbate mai bine aerul și să usce cucuruzul, de óre ce alt cum ni-se strică cucuruzul, mucedesce, ér cucuruzul muced e forta nesănătos, nu-l mîncă nici chiar rimătorii.

Cucuruzul uscat în coșer perde din greutate de la 100 kg cam 15—20%, ér cucuruzul sfirmit cam 2—5%.

(Va urma.)

Neparticiparea catolicilor din Austria la mileniul. — „Kath. Vereinsblatt“ din Viena publică în nrul său din 1 a c. cu inscripția „Wir und die Ungarn“ despre tema a-căsta un articol scris de Dr Scheicher, deputat în Landtag și în Reichsrath și profesor de etică în seminariul diecesan din St. Pölten. Reproducem dintr'insul următoarele:

„A produs oare care senzație, ba unor cercuri singuratică le-a chiar displăcut foarte tare, când Dr Lueger a declarat în adunare publică, că numai un inamic al poporului german, un inamic al Austriei poate să meargă la Budapesta la expoziția milenară. Pe cum se întâmplă în atari cazuri, cuvintelor lui li-s'a atribuit un sens, care nu se cuprinde într'insule. Zicea, că ori ce expoziție e oare ce internațional, că omenii în interesul progresului și al culturii au să se bucure, când ori care națiune aședă la vederea ori cui într'o expoziție produsele sale.

„Omul poate întru adevăr să-și dea consensul la acestea; eu încă o fac. Ba e probabil, că eu încă ași merge însu-mi la Budapesta și mi-ași privi expoziția, de cum va nu ar fi ceva la mijloc.

„Mai întâiu să nu grăim despre Ungaria. Să ne închipuim, că e vorba p. es. despre Turcia. Dacă țara asta ar ajunge, să facă o expoziție universală a produselor sale agronomice, industriale și artistice, sigur nimeni nu ar avea cuvinte de împotrivire, dacă ar peregrina la Constantinopol ori cât de mulți Austriaci. Dar să presupunem, că Turcia va să espună trofeele de învingere, pe cari le-a dus acasă din invasiunile de jefuire, cari le făcuse odinioară în patria noastră, și ne-ar invita, să ne bucurăm împreună, că Turcii de odinioară au dus în robie și au vîndut bărbați, femei și copii, atunci ori ce invitare am privi-o deja de insultă.

„Ori să presupunem, că sultanul ar pune de acum înainte la cale cu severitate draconică un sistem de exterminare în contra soților nostri de confesiune ori de naționalitate, ar declara de înțelepciune de stat: „Cel ce va să trăească în Turcia, acela are să se facă Turc, poate să păzescă limba sa maternă numai într'ascuns, dar mai trebuie să și plătească pentru aceea, ca pruncii lui să se crească în spirit turcesc și în limba turcescă,“ noi ne-am mulțami, ca să fim invitați la Constantinopol. Ba am declara de cruzime de simț, de vîndare, dacă un patriot cu toate acestea s'ar înjuga la carul triumfal turcesc și ar iubila împreună, că Germanilor, Slaviilor și Romanilor li-se ȳea cu forța naționalitatea, ȳr în religie cel puțin se împedecă în măsură gravă.

„Ceea ce are valoare pentru Turcia, aceea se înțelege de la sine, că are valoare pentru toate țările lumii, așa dar și pentru Ungaria. Adevărat că zic, că Ungaria ne este mai aproape, că ea formeză cu Austria un imperiu dualistic, că patria noastră se cheamă Austro-Ungaria. Eu acesta o conced bucuros. Ba eu m'ași bucura chiar, dacă cele două împărății s'ar purta imprumutat ca doi prietini ori gemeni. Inse e aceea prietinie, că frații nostri germani, frații slavii, frații romanii au fost osîndiți acolo la aceea, ca să se stingă? E prietinie aceea, că soții nostri cei de credință catolică se vătămă acolo greș? E prietinie aceea, că acolo se favorizează Jidovii, cari din regatul Marian de

odinioară sînt deja pe calea de a face un mare Ős-Budavár? —

„Într'aceea nu sînt așa de unilateral, cât cu nedreptățile întimplate să învinuiesc poporul magiar. Eu știu, că Magiarul e un bărbat generos, ospital și nobil. Ceea ce se întimplă acum în Ungaria, aceea are să se pună pe răvașii așa numiților șoviniști, mai ales pe al Jidovilor acelora, cari în timpul din urmă s'au făcut Magiari. Veritabilul Magiar s'a făcut tolerant, de când s. Ștefan a împărțit națiunii sale cultura și creștinismul. Când acest Magiar va ajunge din nou, să fie stăpîn în propria sa casă, atunci ne vom înțelege ușor cu Ungaria, atunci invitate la o expoziție a Ungariei creștine eliberate, atunci vom veni. Atunci confrății nostri germani și slavii și romanii nu vor mai avea să se plângă la noi și să ni-se tânguiescă, osînda de mörte, ce e rostită astăzi asupra lor, va fi revocată.

„Acum, în anul 1896 raporturile nu sînt așa; veritabilul Magiar ne va înțelege deci și nu se va mânia asupra noastră, pentru că nu venim.“

Revista bisericească.

Austria.

Al IV-lea congres al catolicilor austriaci s'a deschis luni în Salzburg cu mare însuflețire. De president a fost proclamat principele Carlos Clary. În numele guvernului a salutat congresul contele Thun dorind, ca rezoluțiunile congresului conducend la prosperarea catolicilor să folosescă țării întregi.

În 1 a c. obiectele congresului s'au desbătut în secțiuni. Secțiunea pentru știință și artă a luat rezoluțiunea de a nu se mai procura chipuri pentru bisericii de cât de la artiști creștini probați și de a se propune în seminare istoria artelor frumoase. Secțiunea scolastică pretinde revederea și îndreptarea în spirit creștin a manualelor de școlă, înființarea de școli populare confesionale și rehabilitarea înființei bisericii asupra instrucțiunii.

Secțiunea pentru cestiunile sociale urgiteză sporirea reuniunilor politice catolice și a bibliotecilor populare, conlucrarea, ca să ajungă în corpurile legiuitoare cât mai mulți bărbați catolici, reuniunile politice catolice să nисуască pentru respectarea drepturilor fie cărei naționalități, duelul să se estirpeze, să se înființeze reuniuni de sodali.

Secțiunea agrară s'a ocupat de mijlocele pentru promovarea intereselor poporului agricol.

Secțiunea misiunilor urgiteză sporirea și spriginirea reuniunilor și societăților pentru propagarea religiunii între păgâni.

Franța.

Congresul preoțimii convocat în Reims la inițiativa abatelui Lemire a fost cercetat cam de 800 de preoți. În congres s'au luat rezoluțiuni corăspunzătoare spre a mântui biserica și societatea de pericolele din partea păgânismului influențat de judaism al cercurilor conducătoare, din partea francmasoneriei, care făuresce legile, și din partea socialismului anarchic, care amenință cu o nimicire și descompunere generală so-

cietatea. Anume preoțimea află de necesar a se celebra cultul divin cu pompă și solemnitate spre a atrage, a se acomoda catechisarea tinerimii recerințelor și împrejurărilor actuale, a câștiga tineri și tinere cu creștere bună și religioasă pentru cariera învățătorească, a sprigini și înmulți reuniunile pii. În privința cestiunilor sociale preoțimea să urmeze îndrumările date de Sfinția Sa Leo XIII, mai de parte să se pogore în popor, să participe la festivitățile lui, însă-și să se introducă în afacerile economice și industriale spre a pute veni în ajutorul ȳeranilor și al lucrătorilor. Propunerea în seminarele clericale să țină în mai mare măsură cont de împrejurările actuale; prelegerile despre dreptul civil, comptabilitate și cestiunile sociale sînt necesare. Mai de parte s'au discutat mijlocele de lipsă, ca preoțimea întru împlinirea grelei și sublimei sale misiuni să purcedă în unire și armonie.

Revista politică.

Afaceri interne.

Cabinetul Bánffy vedend, că opiniunea publică ungerescă este contrară ridicării cotei și pactului economic cu Austria în sensul pretensiunilor austriace, prin organele sale anunță, că se va închia de o cam dată numai pact provisoriu pe lângă condițiunile din trecut. Prin această apucătură voesce Bánffy a trece preste alegeri și a amana pe un an tractarea afacerilor cu Austria. Pe cum se poate deduce din tonul ziarelor opoziționale, în dietă nici chiar fracțiunea Justh-Kossuth nu va vota cu guvernul, și fiind că în sinul partidului liberal nu domnesce unitate de vederi în cestia cotei și a convențiunii vamale și comerciale cu Austria, nu este eschisă probabilitatea, că unii deputați guvernamentali, și dacă nu vor vota în dietă în contra guvernului, totuși îi vor îngreuna poziția abștinendu-se de la vot.

Joi, după o vacanță de două luni, s'au reinceput ședințele dietale. Obiectul principal al ședinței din 3 a c. a fost esposeul ministeriului de finanțe despre budgetul anului 1897, pe care-l prezentă ca îmbucurător. Cu privire la cnotă, la convențiunea vamală și la regularea valutei nu s'a zis nimic nou.

La interpelarea lui Szederkényi, că adevărate sînt faimele despre disolvarea dietei, ministrul Bánffy nu a dat nici un răspuns.

S'a început desbaterea proiectului de lege despre procedura judițială penală.

Austria.

În 27 August țarul și țarevna și suita lor au sosit în Viena spre a cerceta pe monarhul și casa domnitore a monarhiei noastre. Primirea oșpeților împărătesci a fost splendidă și însuflețită.

Părechea imperială rusescă cercetand casa noastră domnitore a îndeplinit înainte de toate un act de stimă și curtoasie, dară acest act își are și însemnătatea sa politică. Amicitia personală dintre domnitori încă contribuie la conservarea bunelor raporturi dintre state și e o garanță pentru consolidarea păcii. ȳarul

a primit în audiență pe miniștrii comunei austro-ungari și pe miniștrii președinției Austriei și Ungariei. Mai mult s'a întreținut cu ministrul de externe Goluchowski.

Ministrul Goluchowski a conferit timp de mai multe ore cu principele Lobanow, ministru de externe rusesc, care a însoțit pe monarhul său la Viena; la această conferință a luat parte și ambasadorul nostru din Petersburg și ambasadorul rusesc din Viena. Cestiunea principală, ce a fost tratată de acești bărbați de stat, a fost cestiunea orientală, devenită și mai acută prin turburările din Constantinopol.

Rusia, în ce privește soarta imperiului turcesc, merge în armonie deplină cu monarchia noastră; de aci falma, că ar fi deja gata planul, cum să împartă între sine Turcia europeană. Planul pentru împărțirea Turciei nu va fi făcut încă, rivalitatea dintre puterile europene mai susține încă domnia otomană.

În 29 August părechea imperială rusescă s'a depărtat din Viena.

Spania.

Revolta din Cuba încă nu e suprimate, și regimul spaniol are necăș cu revolte nouă ivite pe insulele Filipine. Din Manila se anunță, că 3000 de insurgenți au atacat garnisona spaniolă, au fost înse respinși cu pierdere de 60 de morți și mai mulți răniți. Spre întărirea garnisonului s'au trimis încă 2000 de soldați. Ministrul Canovas, interpelat în senat cu privire la noua revoltă, constată faptul și contază la patriotismul tuturor partidelor spre a restabili ordinea în colonii.

Rusia.

Ministrul de externe al Rusiei principele Alexie Borislavici Lobanow-Rostowski în 30 August întorcându-se de la Viena, unde a însoțit pe țarul, a murit pe tren la stațiunea Șepetowka aproape de Kiew. Decedatul ministru a făcut o lungă și strălucită carieră diplomatică. Cu deosebire s'a distins ca ambasador la Viena, unde a fost 13 ani, prin tactul fin și iubirea de pace. Esperința și calitățile eminente l-au înălțat la delicatul post de ministru al afacerilor externe rusești atât de complicate, în fruntea căreia și în scurtul timp de un an și jumătate a dat dovezi eclatante despre talentul său de bărbat de stat. Înțelegerea dintre Rusia și Austria în cestiunea orientală în mare parte e meritul lui Lobanow. Mărtea principelui Lobanow cu greu va produce vre o schimbare în mersul afacerilor externe ale imperiului rusesc. Situația politică generală e cu mult mai delicată și complicată, de cât ca țarul să încredințeze conducerea afacerilor externe unui bărbat cu vederi și planuri nouă, diferite de ale foștilor miniștri Giers și Lobanow.

Turcia.

Atentatul comis de Armeni asupra bancei otomane din Constantinopol a provocat maceluri crâncene între populațiunea turcescă iritată și între cea armână,

căreia se vede a-i fi ajuns cuțitul până la os. Cei 20 Armeni, cari înarmați cu revolvere și cu bombe s'au făcut stăpâni pe localul bancei, au declarat oficialilor de la bancă, că nu se vor atinge de viața acestora, ci numai voesc a face o demonstrație în contra guvernului spre a-l mișca, să împlinescă cererile Armenilor. Banca curând după ocuparea de Armeni fu încunjurată de miliție; la întervenirea dragomanului rus Maximow insurgenților li-s'a dat trecere liberă, după care au putut ieși și funcționarii.

Că Armenii pregătesc demonstrații mari, se scia de mult, dară se credea, că ele vor fi îndreptate în contra patriarhului. În urma tumultului provocat populațiunea de jos s'a pus pe jefuit și pe ucis și din o parte și din alta; numărul Turcilor uciși trece peste 60, al Armenilor e și mai mare.

Locotenența patriarhatului armean a adresat marelui vizir cererea, ca revoluționarii să fie pedepsiți cu asprime. Și pentru ca să se constate, că Armenii loiali sînt străini de orice aspirațiuni revoluționare, locotenența dorește, ca scrisoarea să se publice oficios în tot imperiul.

Ministrii de război și de marină au luat măsuri spre a împedea orice disordine; cu toate acestea ciocniri mai mici se întâmplă des, a căror victime sînt mai ales Armenii.

La o notă colectivă de dat 28 August a ambasadorilor răspundând guvernul turcesc promite, că pe lângă măsurile polițiene spre împedecarea disordinii va constitui un tribunal extraordinar compus din Turci și creștini, ca să judece imparțial asupra vinovăției și respective dimiterii Armenilor arestați.

Împrejurarea, că armata turcescă a lăsat liberi pe atentatorii bancei, născă superstițiunea, că ei ar fi fost numai agenți provocatori, puși la cale de Turci spre a compromite pe Armeni și spre a-și pute justifica persecutarea lor.

În Creta situația e tot cea cunoscută.

„Agence Balcanique“ anunță, că în noaptea de 27 spre 28 August mai mulți soldați Turci au trecut granița bulgară, și soldații bulgari i-au întâmpinat cu glonțe ucidând pe un ofițer și mai mulți soldați turcesci. Casul va provoca érași demersuri diplomatice.

Adunarea generală a Asociațiunii în Lugoj.

Decurgerea ședințelor a fost cea stereotipă. Singurul moment mai însemnat al ședințelor, dar cu o cale moment nespă de epocal, a fost ținerea lor pentru întâia dată a fără de granițele vechiului Ardeal. Momentul acesta l-a și relevat foarte bine președintele Asociațiunii, Rsmul D. Ioan M. Moldovan, în cuvîntul de deschidere. De aceea reproducem aci din cuvîntul acesta de deschidere partea referitoare la acel moment:

„Cu viață multămită salut pe aceia, cari în număr atât de însemnat s'au prezentat la această sărbătoare cu însemnătate deosebită în analele Asociațiunii noastre.

„E primul paș, ce se întreprinde spre a lărgi cercul de activitate al societății noastre culturale și a-l estinde la toți Românii locuitori în largul și frumosul teritor al Ungariei. Este prima oră, că ținem adunarea

generală afară de granițele dintr'un timp ore care ale Transilvaniei și cu acesta împlinim dorința respicată de repetite ori a fraților situați mai cătră periferia teritorului locuit de Români, înse sub aceeași stăpânie politică.

„Patria noastră comună lărte bine și după adevăr se asemănă cu o grădină înțesată cu fel de fel de pomi, cari producând flori și frunze de diferite soiuri, fie care după firea sa, toți contribuiesc a înălța frunzele grădinii și a ridica valoarea țării în ochii celor ce o privesc.

„Fie care din poporele locuitoare aici are însușirile sale bune și va fi având fără îndoială și scăderile sale: că în lume lucrurile sînt mestecate. Celea dintăiu trebuie dezvoltate și cultivate, acestea din urmă îndușite și stirpitate. Dezvoltarea și stirpirea acesta cere muncă îndelungată și statornică.

„Asociațiunea noastră și-a pus de problemă a nobilita și îndulci fructele unui soi de pomi, ce ocupă în mod precumpentoriu ținutul considerabil din partea răsăritenă a Ungariei. Ea și-a avut membrii săi între toți Românii de pe teritoriul Ungariei fără considerare la ținutul, în care locuiesc. Dar adunările ei generale, îndatinate a se ține din an în an, până aci au descălecat tot numai în lăuntru coronei de munți și păduri seculare, între ale căror retrageri nepădurii străbuni nostri au aflat adăpost pe timpul invasiunilor.

„Acesta e primul paș. ce-l face scoborînd cōsta munților și înaintînd spre marginile extreme ale terenului ocupat de nēmăl nostru.

„Legătura sângelui și a limbii, care închegă și ține la oaltă deosebita națiunii și produce diversitatea lor. — legătura sângelui și a limbii, care la Români tot de una s'a manifestat cu tărie neînvinșă, în cât zisa lui Bonfiniū, că Românul mai mult a luptat pentru limba de cât pentru viața sa, este adevăr istoric în deplina putere a cuvîntului, — aceea legătura puternice făcra, ca adunarea ținută în anul trecut în Blaș să se supună invitării frățești și să prefigă locul adunării prezente între frații, ce locuiesc această regiune încântătoare.

„Fie de bun auguriu pașul acesta și contribuiescă el cu îmbelșugare la producerea acelor fructe, cari unul fie care dintre noi le dorim și așteptăm de la însoțirea, ce ne-a întrunit aici. —“

Despre fructele acestea firesce că vom pute să grăim mai bine, după ce le vom fi cunoscut din esperință. Dar deja acum la adunarea această am putut observa un atare fruct: înmulțirea considerabilă a membrilor Asociațiunii.

Mai reproducem aci și o parte din însuflețitorul cuvînt de bineventare, care la rostul dl Alesandru Mocsonyi:

„Accentele însuflețite, ce le-ai intonat în discursul de deschidere, au potențat însuflețirea, cu carea noi am alergat din toate unghiurile române ale patriei la această adunare, care, pe cum ai relevat, este prima adunare generală a Asociațiunii transilvane întru cerc național afară de frontierele Transilvaniei de odinioară. Desfășurînd însemnătatea acestui fapt în cuvîntarea frumoasă, ce ne-ai adresat-o, ai vorbit, dle președinte, din inimile noastre.

„Simțit-am cu toții, că adunarea această are să fie un eveniment de mare importanță pentru nișuințele și interesele noastre culturale. Prin această se dărimă un zid de despărțire între frații de același neam, setoși de aceeași cultură. Asociațiunea noastră în această adunare se desbracă de caracterul ei provincial și proclamă principiul solidarității naționale pe terenul cultural.

„Aclamarea viuă și entusiastă a acestui principiu din partea adunării a răsunit ca un eco puternic, care dovedește, că noi cu toții, cu tot sufletul voim, să îmbrățișăm acest principiu și că noi cu toții ne angajăm la luptă solidară pentru cultura națională. Și de unde această însuflețire? Răspunsul ne este simplu.

„Noi pricepem cu toții, că pentru un popor luptă mai nobilă de cât lupta pentru

cultura sa proprie nici că s'ar pute închipui.

„Dar lupta acesta nu este o luptă sângeroasă, o luptă cu foc și cu fer, nici o luptă pentru nisece interese meschine și efemere. Este luptă cu armele cele mai nobile ale minții și inimii, pentru idealul mărețe și năpăstios. Er idealurile aceste isvoresc din sentimentele lor religioase, naționale și patriotice.

„Și cutez a afirma fără șielă, că aceste sentimente nobile la nici un popor nu sînt mai adânc înrădăcinate în inimă, la nici un popor nu sînt ele mai armonios contopite, de cât la poporul român.

„Chiar și în secolul nostru, despre care, pe cum scim, dintr'o parte, nu scrutez, cu câtă îndreptățire, dar negreșit cu ore care predilecțiune, mereu se afirmă, că ar fi secolul necredinței, chiar și în secolul acesta noi cu satisfacțiune putem susține, că nu există popor, care ar fi mai evlavios, care s'ar alipi cu mai multă căldură de inimă la credința sa moștenită de la strămoși, de cât poporul român.

„Prea onor. domn president ne-a adus a minte de un citat caracteristic pentru poporul nostru. Pe cum scim, despre acest popor s'a zis încă de pe timpuri, când conștiința națională a poporilor era adânc adormită, s'a zis cu drept cuvînt, că acesta mai mult de cât la viață ține la limba sa.

„În privința sentimentelor sale patriotice, pe cari poporul român tot de una mai mult prin fapte de cât prin vorbe le documentează, este cunoscut, dar și recunoscut, că poporul român în sacrificiul patriotic în sânge și în avere nu a rămas îndărăpt la nici un timp față cu nici un popor din patrie.

„Ca un ce de tot caracteristic pentru poporul nostru apare înse acea frumoasă, intimă și armonioasă contopire a acestor sentimente nobile, care contopire mai perfectă și mai armonioasă nu o vom găsi la nici un alt popor.

„Sentimentele religioase și naționale ale poporului român sînt prin mi și mi de fire vi și delicate atât de strîns conțesute și conerescute, în cât ele fără vătămarea lor nici că s'ar pute despărți unele de altele.

„Bisericele noastre sînt curat și complet naționale er moravurile, datinile și tradițiunile sale naționale sînt mai tôte suportate și saturate de idei și sentimente religioase.

„Nu alt fel stă lucrul și cu sentimentele sale patriotice. Sînt convins, că patriotismul poporului român, isolat de sentimentele sale religioase și naționale, s'ar usca ca o crengă ruptă de pe trunchiul ei.

„În această armonioasă trinitate a sentimentelor mai înalte și mai nobile ale inimii omeneșe se manifestează acel idealism nobil al poporului român, care formeză trăsătura fundamentală a caracterului său național.

„Din această indisolubilă trinitate a sentimentelor religioase, naționale și patriotice răsare în deplina sa splendore geniul național al poporului român.

„Acest geniul național al poporului român are să-l fie în tot de una și bunul său geniul.

„Nu fără rost intonez această dorință.

„Pe cum ați putut observa și Dvóstră în bine simțita cuvîntare a dlui președinte, pe lângă razele luminoase ale speranței și încrederei în opera noastră de cultură apar și nisece umbre de îngrijiri pentru comóra noastră mai scumpă: cultura națională. Și în această, ași zice, vibrare sufletescă a prea on. nostru domn președinte erăși se reoglindează starea noastră sufletescă a tuturor, starea sufletescă, carea nu este alt ceva de cât reflexul psihologic al amenințătoarelor stări faprice. Așa în cât vedem, că nici în ast fel de momente de clevere ale inimilor noastre nu ne putem ascunde pericolele, ce ne amenință tesaurul cel mai scump.

„Dar eu totuși nu preget a da expresiune firmei mele credințe, că până când poporul român va fi inspirat de bunul său geniul, până când noi, inteligența, fideli acestuia, ținem neclintit ca la o dogmă neresturnabilă la convingerea, cum că cultura popo-

rului are să fie creștină, națională și patriotică, până atunci poporul român în fața tuturor pericolelor amenințătoare liniștit pôte esclama: a fără de frica Domnului altă frică nu cunosc!”

Cuvintele dlui Mocsonyi adunarea le-a primit cu dese aclamări însufleșite. Ele au și fost foarte frumoșe, dar ni-se pare totuși, că e mult prea mare optimismul, de care au fost purtate. Er optimismul pôte să fie stricăcios, când e vorbă de lupta pentru existență fie lupta acesta a omului singuratic, fie a unui popor.

De altmintrea despre acest optimism cuprins în cuvintele frumoșe ale dlui Mocsonyi sperăm a pute grăi mai târziu anume.

(Va urma.)

Noutăți.

Din diecesa Oradei mari. Fôea oficiosă publică, că Maiestatea Sa a numit canonic cancelar în capitolul gr. cat. din Oradea mare pe Rsmul *Molisi Nyes*, vicerectorul convictului de studenți din Orade. Ne bucurăm de meritata denumire și felicităm pe noi numitul capitalar.

În școlile din Blaș anul scolaric 1896/7 s'a început. Vineri s'a invocat ajutorul Spiritului Sfint, celebrând Rssmul director gimnasial asistat de corpul profesoral de la gimnasiu, preparandie și școla normală. După s. Liturgie s'au cetit legile scolare. La gimnasiu, fiind de față întreg corpul profesoral și câți va părinți de ai școlarilor, dl profesor Deac prin un discurs acomodat a arătat însemnătatea școlilor din Blaș pentru biserica și nêmul nostru și a îndemnat tinerimea la diligență în studiu și împlinirea datorințelor creștinesci. Apoi a urmat cetirea legilor prin actuariul dl profesor Emil Vicu. Inscrierile încă nu s'au terminat.

Concurs s'a scris cu terminul de 25 Septembrie la următoarele stațiuni docentale:
I. Din protopopiatul Morlacei: La staț. cantor-doc. din *Secueș* cu emolumentele: Salar 171 fl., 60 metrete de bucate, 5° lemne, cuartir și grădină de legume, venite stolare 15 fl., 30 zile de lucru, un finaț sau arinda aceluia. II. Din protopopiatul Coșocnei: La staț. cantor-doc. din *Jucul de jos* cu emolumentele: Cuartir cu grădină de legumi, realitați de 25 jugere comasate cl. I., lectical și stolă 30 fl., adjut de la stat 50 fl. III. Din Vicariatul Fagarasiului: 1. La staț. doc. din *Homorod* cu emolumentele: Salar 300 fl., grădină, re-lut de cuartir și lemne de foc. 2. La staț. de docente ambulant din *Săsciori-Sevestreni* cu emolumentele: Salar 275 fl., 25 fl. din venitul grădinii de 2 jugere 1024° și cuartir. 3. La staț. doc. din *Poșorta* cu emolumentele: Salar 300 fl., cuartir și grădină. 4. La staț. doc. din *Cincul mare* cu emolumentele: Salar 250 fl., 5 stingini de lemne de foc, 10 fl. din usufructul unui pămînt bisericesc, 10 fl. din stolă, 5 fl. din folosința unei grădinii și cuartir.

De la Reuniunea femeilor din Blaș. Săptemăna trecută comitetul Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blaș a împărțit ajutoarele, asupra cărora s'a scris concurs. Dintre 13 concurente s'au votat câte 40 fl. la *Lulia Coman*, fiică de băieș din Uiora, și *Silvia Drăgan*, orfană de preot, câte 30 fl. la *Elisa Hârșan* și *Lucreția Tufan*, copile de preot, și câte 20 fl. la *Maria Iclozan*, orfană de amîndoi părinții, *Ani Mărginean*, orfană și *Silvia Marian*, copilă de preot. Împrejurarea, că Reuniunea nisesce a-și întinde aripile-î ocrotitoare tot mai de parte și grăbesce a ajuta pe cei miseri și lipsiți, face, ca activitatea ei să fie apretiată tot mai favorabil și să fie privită cu interes crescend în cereuri cât se pôte mai largi.

Weigand în Blaș. Eruditul filolog Dr. Gustav Weigand a sosit cu trenul accelerat Mercur înaintea de amezi la Blaș. În tot decursul petrecerii sale aici a fost oșpele Î. P. S. S. Mitropolitului nostru. Neobositul scrutătoriu al limbii române după amezi în ziua sosirii a și făcut o escursiune în comunele apropiate de Blaș, anume în Sâncel

și Spini. În Spini i-s'a întimplat un incident foarte caracteristic pentru stările, în cari ne aflăm. Voind, să aibă specimene de limbă dialectală din acea comună, a rugat pe o țerană, care toreea cu furca la brîu, să-l spună cuvintele unei cântări de a lor. Țerana spăriată i-a rêspons: „Nu-ți spun, Dómne feresece, că mă bagă Ungurii în temniță!” Abia după întervenirea preotului și a învățătorului de acolo s'au convins țeranii, că străinul nu e om periculos pentru ei, și i-au împlinit dorința. Joi a vizitat diferitele institute de aici, apoi fiind chiar țirg de săp-temăna în Blaș, distinsul profesor s'a întretinut timp mai îndelungat cu țeranii din Ciufud, Mihalt, Alecuș, Roșia de Secaș și Păget însemnând conștiințios nuanțele dialectale din jurul Blașului. În aceea-și zi la 2 1/2 ore a plecat spre Sibiu.

Dr. Dr. Valeriu Branice, fost redactor la „Dreptatea”, e reales profesor la gimnasiul român din Brașov.

Doctor nou. Dl *Georgiu Moldovan*, fiul protopopului nostru din Catina, a fost promovat de doctor în medicină la universitatea din Cluș.

Nou proces politic. Că la noi stările sînt anormale, nimic nu probază așa de evident ca dese procese politice. În 28 Aug. erăși s'a pertractat un atare proces la tribunalul din Alba Iulia. Acusat și condamnat a fost tinerul jurist Aurel Ciato, fiul regretatului avocat arhidieceșan Ludovic Ciato. Acusatului i-s'a imputat, că în 28 Iuliu 1895 avend absolvenții gimnasiului din Blaș o convenire colegială în hotelul „Univers”, acolo ar fi ținut dl Ciato un toast agitatoric. Ca martori în contra acusatului s'au adus la pertractarea finală doi gendarmi, dintre cari unul nu scie românesce, pe când dintre studenții, cari au fost de față și puteau da deslușiri, nu s'a chemat nici unul. Deși a dovedit acusatul cu mult spirit, că acusa e nefundată, tribunalul totuși l-a condamnat la un an de carcer de stat și 400 fl. amendă pentru agitație.

Unirea în robie Primim spre publicare următoarele: Hundorf în 28 Aug. 1896. *Onorată Reducțiune!* În 26 Aug. după amezi s'a abătut pe la judele nostru o patrulă de gendarmi, unde s'au adăpostit cam 2 ore. Întreg cuprinsul postal menit pentru comună era pe masa judeului Vasile Dan, care sciind, că hârțiile de pe masa dînsului sînt inocente, le-a lăsat pe masă. Ba a mai ieșit pe a față, ca să-și vadă și de unele afaceri private. Dintre cei 2 gendarmi, cari au compus patrula, unul cu numele George Dragoș a dat cu ochii de „Unirea” Nro 34, care era între cele alalte hârții cu menirea de a se distribui pe la cei interesați. La vedul acestui organ numitul gendarm cu creerii săi smintiți în loc de a vedé o fôe bisericescă inocentă a vedut un organ catilinar. A adresat judeului vorbe amenințătoare, că cum cuteză dînsul a suierii în comună ast fel de fôe? Și cum cuteză chiar dînsul a o ridica preotului?! Dar numitul ienicer tormentat de idea, că ce are de a face pentru a-și salva patria aceea, a cărei mentor sînt penele de cocoș, iute s'a resolvat și punend „Unirea” în portofoiu a zis judeului: „O secuestrez! O duc cu mine!” Judele a voit a-l capacita pe ienicer, dar în loc de a folosi mai mult l-a rabiât pe mentorul impenat. Judele într'aceea a mers în persoană la paroch și l-a avisat despre celea petrecute la dînsul. Parochul pentru a se convinge despre un lucru ca acesta ne mai pomenit, s'a dus în persoană la judele și a aflat, că tôte cele comunicate de judele sînt drepte. În urma acestora născenduse un dialog între preot și ienicer, cest din urmă fiind învins prin argumente adevărate și-a legitimat fapta sa eroică cu argumentul, că „în Ungaria nu e iertat de loc a se ceti altă fôe românescă de cât „Fôea poporului” din Pesta”. În urma acestora numita patrulă sforăind pe nas și împărțind căutături neumane, a ieșit repede din casa judeului ducend în robie „Unirea”. *N. Galea.*

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

Intrarea jertfei în istoria nămului omenesc.

Cea mai veche urmă istorică a jertfei e cea din I Moisi 4, 2 urr.: „Și a fost Avel păstorii de oi, ăra Cain a fost lucrătorii de pămînt. Și a fost după cîte va zile, a adus Cain din rodurile pămîntului jertfă lui Dumnezeu. Și a adus și Avel din cele întăiu născute ale oilor sale și din grăsimile lor. Și a căutat Dumnezeu spre Avel și spre darurile lui, ăra spre Cain și spre jertfele lui nu s'a ultat.“ Cea dintăiu urmă istorică a jertfei o găsim așa dară cu puțin după căderea nămului omenesc. Pare a fi deci de prisos întrebarea, dacă mai înainte de căderea acăsta ămenii, adecă Adam și Eva, au adus lui Dumnezeu jertfe.

Fapt e, că jertfe se află deja în timpurile cele mai vechi și la tôte popărele, cari s'au avîntat cătu-și de căt la ăre care tréptă a civilizației, fie civilizația acăsta ori căt de primitivă. Din faptul acăsta putem să conchidem cu certitudine cea mai mare, că în natura omenescă se cuprinde un bold spre jertfă, un simț al lipsei de a aduce jertfă lui Dumnezeu, și că prin urmare instituția jertfei își are rădăcina ăre cum în legea naturală. Dacă jertfa ar fi o instituție curat pozitivă, dacă ideea jertfei nu ar fi ăre cum înăscută omului, atunci aducerea de jertfe la popărele decădute în sêlbătăcire ar fi încetat, și acăsta cu atăt mai vîrtos, fiind că ori ce jertfă, chiar și dacă o considerăm numai din punctul de vedere al renunțării la proprietate, îi cade greū omului.

Tot așa de cert e și acăea, că jertfele nu-și au originea nici de cum în conceptele antropomorfistice despre zei, pe cari după părerea multor filologi ămenii și-i închipuiau asemenea unor împărați, cari își află în darurile sacrificiale o plăcere sensuală, gustă dintr'însele și mai ales vaporul gras al jertfelor îl inspiră cu mare poftă. Dacă isvorul cel mai intim al jertfelor ar fi fost un atare concept antropomorfic și grosolan despre zeităte, atunci cu tot dreptul se impune întrebarea, cum de usul de a aduce jertfe s'a conservat și la popărele cele mai civilizate ale vechimii și încă pe lăngă tôte că școli filosofice întregi le combăteau și cercau a le face ridicule în chip sistematic? Nu vom să negăm, că în cultul jertfelor la Elini și la Romani s'au mestecat concepte grosolane antropomorfice, și acăsta dovedesce, că ideea zeității și în urmare și cea a jertfei s'a schimonosit fôrte tare. Dar dacă rătăcirile acăstea nu ar fi avut de simbură un adevăr, care nu se pôte nimici, atunci ele în decursul vécurilor și mai ales sub influința destructivă a batjocorii religiunii, carea o deprindeau ămenii mai luminați între Elini și Romani, și-ar fi perđut puterea de a îndemna mulțimi de ămeni din tôte straturile la renunțările materiale și la umilirile interne, pe cari le cuprindeau jertfele.

Avënd în vedere universalitatea jertfei a declarat conciliul din Trient sess. XXII. cap. 1., că „*hominum natura exigit visibile sacrificium*“.

Adevărat că cuvintele acăstea teologii le esplică în două chipuri. Unii susțin adecă, că legea naturală pretinde și demandă în mod sever aducerea de jertfe. Alții din contră nu conced, că legea naturală ar pretinde și demanda în mod așa de sever aducerea de jertfe, ci zic, că jertfa ar fi conformă naturii în gradul cel mai mare, adecă de tot corăspundătoare legii naturale; legea acăsta adevărat că demandă nu numai religia internă, ci și pe cea esternă, dar acăst mandat, — zic ei, — se pôte împlini și prin alte acțiuni, p. es. prin rugăciune rostită, prin încrucisarea mănilor, prin ingenunchiare. Dar și acăstia conced macar atăta, că jertfa e de lipsă, pentru ca cultul dumnezeesc estern să fie deplinit.

Noi nu ne vom ocupa de diferența asta de păreri și anume cu atăt mai vîrtos, fiind că nici revelațiunea dumnezeescă și cu atăt mai puțin alte documente ori monumente istorice nu ne spun nimica despre acăea, dacă ămenii au adus lui Dumnezeu jertfă și mai înainte de căderea lor. Ne vom mărgini aci la cercetarea, dacă instituția jertfei, pe cum a intrat ea în istoria nămului omenesc, a isvorit numai din îndemnul natural al omului, ori dăra a isvorit și din dispoziție dumnezeescă supranaturală.

Mare, nespuse de mare a fost păcatul protopărinților nostri. Ei erau luminați de lumină supranaturală și dăruiți cu revelațiuni esterne și așa aveau o cunoștință adăncă despre mărimea Dumnezeului lor și a iubirii lui. Ei erau plini de grația sfințitoare, acăsta

trăgea inima lor cu forță mare spre Dumnezeu, pătrundea și clarifica întregă firea lor, și ei ast fel stăpăniau tôte poftele și toți strămurii firii sensuale, căt acăstea fără de învoirea lor liberă ne cum să învingă sufletul, dar nu puteau nici macar să i-se împotrivescă. Din rostul lui Dumnezeu sciau ei, ce urmări îngrozitoare va ave gustarea cea oprită. Și ei totuși s'au hotărît, să o sevârșescă, și au și sevârșit-o. Gustarea rodului celui oprit a fost stădiul cel mai de pe urmă al păcatului lor, a fost manifestarea și închiarea faptei păcătoase celei interne, întruparea păcatului. În lăuntru lor păcatul se sevârșise ca îndoelă în veracitatea lui Dumnezeu, ca dorință sumetă, ca să fie neatfîrnători de la Dumnezeu, ca întărcere a voinții lor de la Dumnezeu la obiectul esteri oprit. Obiectul acăsta acum, după ce prin păcatul intern grația sfințitoare a fost slăbită, ba pôte deja stirpită, și pofta sensuală a fost descătușată, le apăru așa de ademenitorii (I Moisi 3, 6: „Și a vėđut muierea, că bun este pomul la mănăcare și plăcut ochilor la vedere“), căt voința deja slăbită prin întărcerea internă de cătră Dumnezeu nu putea să se mai împotrivescă momirii, și așa păcatul s'a făcut deseavărșit prin gustarea materială cuprindënd și trupul și așa dară pe omul întreg.

Dacă Adam și Eva după sevărșirea păcatului se cugetară chiar și numai la firea și uriciunea lui cea internă, chiar și atunci trebuia să-i cuprindă conștiința cea mai adăncă a vinovăției sale de și acum, după ce perduseră lumina cea supranaturală a grației, nu puteau mai mult să cunoșcă întregă uriciunea faptei sale. Conștiința acăsta a vinovăției trebuia să li-se potenteze prin reflectarea la urmările păcatului. Ei perduseră lumina și viața supranaturală cea din Dumnezeu. În urmare mintea lor de și nu a fost pe deplin orbită, totuși a fost întunecată în măsură îngrozitoare; voința lor, carea mai înainte de acăea se simțise atrasă la Dumnezeu prin o iubire ferbinte, acum era slabă și nedispusă spre bine și încătușată de iubire sensuală cătră creaturi; locul păcii interne a sufletului, locul simțului fericitorii, că Dumnezeu le este aprăpe, și că ei sint fiii lui Dumnezeu, l-au cuprins neliniște chinătoare, temere turburătoare de severul judecătorii și muștrările conștiinței (I Moisi 3, 8: „Și au auzit glasul Domnului Dumnezeu umblând în raiu după amezăzi și s'au ascuns Adam și muierea lui de fața Domnului Dumnezeu între pomii raiului“). În trup, care mai înainte de acăea se subordinase de totului tot sufletului, acum după pierderea grației sfințitoare a isbucnit un foc selbatic de porniri sensuale de tot felul, s'a descătușat o silință puternică de a întărcă spiritul de cătră binele cunoscut și de a-l pleca în atfîrnare păcătăsă de la creaturi. În trup, care mai înainte de acăea fusese scutit de durere și de bôla, de o dată cu păcatul a intrat și germenul morții, carele mai întăiu începu a se afirma în tot felul de bôle și de slăbiciuni și mai pe urmă avea sigur să ajungă la învingere despărțind sufletul de trup și descompunënd pe cest din urmă. Zidirile cele a fără de om din lumea vizibilă, pe cari Dumnezeu le supusese omului ca împăratului lor pu de Dumnezeu (I Moisi 1, 28—31; ps. 8, 7—8), acum se revătrătiră asupra necredinciosului lor împărat și în loc de a-i servi de scară cătră dumnezeire i-se prefăcură întru ațitare pe sama trupului poftitorii, întru laț și întru prilej de cădere. A fără de acăea se înmulțiră și năvăririle satanei, și acăstora omul acum, după ce satana a dobîndit un fel de dominiu asupra lui, i-se putea împotrivi mult mai cu greū, de cum o putuse face acăsta lăngă pomul sciinței binelui și rēului, mai ales după ce și Dumnezeu nu împărtășia „fiilor măniei“ (Ef. 2, 3) acăea-și măsură a grațiilor actuale, carea o împărtășise mai înainte în raiu fiilor iubirii sale deosebite.

Adam auzënd glasul lui Dumnezeu a zis: „Glasul tēu l-am auzit umblând prin raiu și m'am temut, că gol sint, și m'am ascuns“ (I Moisi 3, 10). Și nu e mirare, că protopărinții s'au temut. Dăra pe conștiința lor apesa o vină grea împotriva preasfințitului Dumnezeu, și ei aveau cuvinte de a se teme, că el ca judecătorii preadrecht le va aplica în dată pedepsa, cu care-i amenințase, și-i va da morții celei trupesci și celei vecinice. Dar nu numai cu ocaziunea acăstei înfățișării celei dintăiu a lor înainte maiestății dumnezeesci celei vătămăte li-se va fi afirmat conștiința vinovăției și-i va fi cuprins temere: până când vina nu era ștersă, pedepsa nu era îndreptată, până atunci trebuia să-i cuprindă conștiința vinovăției și temerea morții tot de una, de cîte ori deprindeau ei religia sa și se înfățișau înainte lui Dumnezeu cu cult religios. În cultul acăsta acum pe lăngă adorare,

mulțămită și cerere trebuia să se afirme un factor nou, pe care până atunci nu-l cunoscuseră, adică conștiința, că ei sînt vinovați și vrednici de pedepsă. Ei mai înainte putură să-și deprindă raportul său față cu Dumnezeu cu încredere fiască închinându-i-se, mulțămindu-l și cerînd de la el daruri nouă; de aci încolo înse, de câte ori se apropiau la el cu spiritul, cugetul cel dintăi, care trebuia să-l stăpînescă, tot de una trebuia să fie cugetul la vinovăția sa împreună cu temerea de maiestatea lui cea vătămă; totă adorarea, mulțămita și cererea lor, întreg cultul lor dumnezeesc intern era pătruns și stăpînit de tremur, și ori ce rugăciune, chiar și dacă motivul ei cel mai de aproape era lauda ori cererea, în inima lor și în gura lor se schimba în rugăciune de satisfacere. Ei dora nu puteau conta mai mult la aceea, că adorarea și mulțămita lor va fi plăcută Dumnezeului celui mîniat, că rugarea lor va fi ascultată, dacă ei din partea lor nu vor fi făcut mai întăi tot, ce le era cu putință, pentru a îmblăndi mânia lui, pentru a-i presta satisfacere pentru vătămarea cuprinsă în păcat.

Căderea protopărinților nostri a produs deci o schimbare mare în cultul religios: momentul de satisfacere s'a așezat de-a-supra momentelor de adorare, de mulțămită și de cerere și le stăpînesc pe toate trei, și până când nu era umplută prăpastia, ce a produs-o păcatul între Dumnezeu și între om, până atunci nu putea să fie mai mult vorbă despre un act adevărat al cultului dumnezeesc, în care să nu-și găsească expresie corespunzătoare și conștiința păcătoșeniei și vinovăției. Ast fel se esplică, de ce în scrierile N. T., unde ele grăesc despre jertfa crucii, caracterul latent, cel eucharistic și cel impetratoriu al jertfei lui Christos se retrag de pe primul plan și cedeză caracterului de satisfacție acest loc de frunte. Temeiul ori cărei adorări a lui

Dumnezeu din partea omului stăpînit de conștiința păcătoșeniei și vinovăției sale pôte să fie numai acesta: a se umili în fața Dumnezeului mîniat, a se recunoșce de vinovat și vrednic de pedepsă, a fi de totulul tot cuprins și stăpînit de conștiința cuprinsă în cuvintele ps. 118, 37: „Drept ești, Dămne, și drepte sînt judecățile tale.“

Dar prin recunoșcerea și mărturisirea păcătoșeniei și vinovăției sale omul cădut încă nu a prestat tot, ce pôte și are să prestea. Protopărinții nostri, chiar și dacă după căderea lor nu s'ar mai fi împărtășit în nici un fel de descoperire dumnezească pozitivă sau supranaturală, chiar și atunci în virtutea cunoștinței lor naturale despre Dumnezeu și în a conștiinței lor trebuiau să fie convinși despre aceea, că Dumnezeu nu se pôte împăca cu ei, nu le pôte ierta vina și pedepsa, nu le pôte împărtăși din nou grația sa sfințitoare, dacă ei în internul lor nu se vor întorce din toate puterile de cătră păcat, nu-l vor urgisi și nu-și vor da cu totă puterea lor morală silința de a împlini voea lui Dumnezeu, de a purta întru răbdare pedepsele, ce li-le-a dictat Dumnezeu, pentru ca ast fel să ajungă din nou la comuniunea lui. Acestei întoarceri, dacă ea e serioasă, are să-i corăspundă și purtarea esternă, și renunțarea spirituală la bunurile lumesci are să-și găsească deplinirea în renunțare materială. Întoarcerea voinții de cătră Dumnezeu s'a fost intrupat în gustarea materială cea oprită, și așa și reîntoarcerea voinții de cătră păcat la Dumnezeu trebuia să se deplinescă în renunțarea la gustarea materială a lucrurilor create, și acesta cu atât mai virtuos, fiind că concupiscința provocată prin păcat și-a dat totă silința de a atrage voința omului la zidiri și de a o împinge tot mai adănc în mormîntul păcatului prin gustarea desfrînată a zidirilor.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Cartea a doua.

I.

Roma și Iudea.

Acum sărăm preste douăzeci și unu de ani și mutăm pe cetitoriu la începutul guvernării lui Valeriu Grat, carele a fost al patrulea procurator împărătesc al provinciei Iudea, — la un timp, care în urma agitărilor politice din Ierusalim e memorabil în istorie ca o perioadă de desbinare și întru adevăr se pôte privi de începutul luptei celei mai de pe urmă dintre Iudei și Romani.

În restimpul acesta Iudea a trecut prin transformări, cari au lovit țara în multe privințe forte grei, dar în nici una așa de grei, ca în constituția ei cea politică. Irod în anul cel dintăi după nascerea pruncului Christos a murit — într'un chip așa de miserabil, cât cu tot dreptul a putut lumea creștină să credă, că el a cădut sub lovitura mâniei dumnezeesci. Ca la ori care domnitoriu mare, care dedică viața sa puterii, ce l-a creat, totă silința lui a fost îndreptată într'acolo, ca să lege tronul și corona de familia sa, — să întemeieze o dinastie. Conducînd de intenția acesta, el în testamentul său hotărîse, ca țara să se împărțescă între cei trei fii ai lui cu numele Antipa, Filip și Archelau, dintre cari cest din urmă să moștenească titlul de împărat. Testamentul se subșternu Cesarului August spre întărire, și el și întări dispozițiile lui toate a țară de una: lui Archelau îi denegă titlul de împărat, până va fi dovedit destoinicia sa și credința sa față cu Roma. În locul titlului de împărat îi conferi titlul unui stăpînit și-i concesse o domnie de nouă ani, după cari în urma purtării lui celei rele și

a nedestoiniciei lui de a sugruma elementele revoluționare l-a trimis în exil în Galia.

Cesarul nu se îndestuli cu depunerea lui Archelau; el pedepsi poporația Iudeii într'un chip, care vătămă în modul cel mai greu fala și susceptibilitatea superbilor credincioși ai templului din Ierusalim. El făcu din Iudea o provincă romană și o adause la prefectura Siriei. Ierusalimul nu-l mai guvernă un împărat din palatul lui Irod de pe muntele Sionului, ci un oficial, carele purta titlul de procurator și comunica cu Cesarul nu de-a dreptul, ci prin legatul sau locuitorul Siriei, carele își avea rezidența în Antiochia. Pentru ca lovitura să fie încă și mai simțită, procuratorului nu i-s'a conces, să se așeze în Ierusalim; Cesarea s'a făcut capitala provinciei. Și ceea ce a fost cea mai dejositoare, cea mai revoltătoare și mai mult discutată dintre umilirile dictate Iudeii: Samaria, cea mai desprețuită dintre toate cetățile lumii, s'a adans la provincia Iudeii ca parte întregitoare. Cât de nespuse trebuia să fie amărăciunea bigoților separatiști și Farisei, când ei în Cesarea, în ființa de față a procuratorului, se întilniau cu credincioșii de pe muntele Garizim, și aceștia își băteau joc de ei și-și făceau haz din ei!

În mulțimea atător umilirii Iudeilor le mai rămase cea unică mângăere, că arhiepiscopul locuia în palatul lui Irod și acolo ținea un fel de aulă. Câtă îi era înse auctoritatea, ușor putem să ne închipuim. Dreptul preste viața și morțe era rezervat procuratorului. Sentențele tribunalelor se aduceau în numele și după legile Romei. Și încă și mai bine se caracteriza raportul celor două popore prin aceea, că în palatul împărătesc locuia esactorul împărătesc cu întregă drăce sa de oficiali, secretari, cassari, taxatori, comisari și sbiri. Și pentru aceia din popor, cari visau despre o emancipare apropiată, totuși trebuia să fie o anumită satisfacție în aceea, că oficialul cel mai înalt din palat era un Iudeu. Chiar și numai ființa lui de

față în palat le aducea aminte zilnic promisiile lui Dumnezeu și ale profeților și timpurile, în cari Iehovah guvernă triburile prin fiul lui Aaron; împrejurarea aceea le servia de o dovadă vădită, că el nu l-a părăsit, și de aceea trăia sperarea lor și marea răbdarea lor și-l ajuta, să aștepte pe acel fiu al lui Iuda, care era menit, să împărătescă preste Israil.

Deja mai bine de opt ani fuse Iudea provincă romană, — destul timp pentru Cesarul, ca să cunoască idiosincrasiiile poporului și să știe, că Jidovii pe lângă totă sumeția lor se pot ocărui ușor, numai religia să le fie respectată. Cu prudență au avut antecesorii lui Grat acesta înaintea ochilor și s'au ferit cu grije de ori ce amestec în obiceiurile cele sfințite ale supușilor săi. Dară Grat a pornit pe altă cale: aproape cea dintăi faptă a lui de guvernare a fost depunerea arhiepiscopului Anna și înlocuirea lui cu Ismail fiul lui Fab.

Ori a emanat dispoziția acesta de la August, ori a fost numai a lui Grat: necumînția ei s'a vădit în dată. Vom să cruțăm pe cetitoriu și nu-l vom propune un capitol despre politica jidovescă: dar câte va cuvinte totuși îi prind bine aceluia, care va să urmărească cu băgare de samă istorisirea noastră următoare. Pe acel timp erau în Iudea două partide, cea a fruntașilor și cea separatiștică sau poporală. După morțea lui Irod ambele s'au aliat în contra lui Archelau. De la templu până la palat, din Ierusalim până la Roma îl persecutau și-l combăteau, mai ales cu intrigă, une oria și cu armele în mână în luptă fățișă, și mai des ca ori când răsunară zidurile cele sfințite de pe muntele Moria de strigăte de luptă. Mai pe urmă îl alungară în exil. Dar partidele aliate în decursul luptelor acestora cu toate acestea rămaseră credincioșe tendențelor sale speciale. Fruntașii uriau pe arhiepiscopul Ioazar, er separatiștii îi țineau parte cu multă rivnă. Când dinastia lui Irod cădu cu Archelau,

Ioazar avu parte de aceea-și sorțe. În locul lui fruntașii ridicară pe Anna fiul lui Sit, și asta provocă împărechierea partidelor aliate. Intronisarea fiului lui Sit provocă spiritele la vrăsmășie înversunată.

În decursul luptei împotriva nefericitului etnareh fruntașii au găsit a fi lucru practic, ca să se prindă de toga Romei. Ei sciau, că dacă dinastia esistentă se va delătura, va trebui să urmeze altă formă de guvernare, și de aceea dădură impuls pentru prefacerea Îndei în o provincă romană. Împrejurarea asta servi separatiștilor de motiv nou spre năvală, și când mai apoi se mai întâmplă chiar și aceea, că Samaria se alipi la noua provincă, fruntașii ajunseră în minoritate și nu mai avură alt sprigin a fară de aula împărătescă și de prestigiul bogăției sale. Cu toate acestea le-a succes a-și păstra supremația atât în palat cât și în templu încă cinci spre zece ani, adecă până la sosirea lui Valeriu Grat.

Anna, idolul partidei sale, folosise puterea sa în chip credincios în interesul împărătescului său patron. O garuisonă romană sta dinaintea porților palatului; un judecătoriu roman judeca asupra casurilor civile și criminale; un sistem roman de contribuții, care se esecuta fără cruțare, apesa de o potrivă de greu cetatea și țara; în fie care zi, în fie care oră și în miș de feluri se chinuia și se amăria poporul și învăța a cunoșce deosebirea dintre libertatea de mai înainte și dintre robia de acum; dar Anna totuși sciu, să țină pe Jidovi în liniște mulțămitoare. Roma nu avea prietin mai sincer, și pierderea lui se simți în dată. El dădu vesmintele sale oniciose lui Ismail, nou numitului arhieru, și din curțile templului păși în sala de consfătuire a separatiștilor și se făcu capul unei înșoțiri nouă, carea se compunea din Betusiani și din Setiani.

Procuratorul Grat acum nu mai avea pe partea sa pe nici una din cele două partide și vedea, cum focul, care timp de cinci spre zece ani arsese sub spuză, acum începu a arunca flacări. La patru săptămâni după introducerea lui Ismail în oficiul de arhieru Romanul a găsit a fi cu cale, să-l cerceteze în Ierusalim. Când Jidovii vedură de pe ziduri între strigăte și fluerături, cum garda lui intră prin porța de mază nopte și merse cătră cetățuea Antonia, ei pricepură scopul propriu al visitei, — o cohortă întregă de legionari romani se adause garnisonului de mai înainte, și jugul putea acum să se facă tot mai apăsătoriu, fără ca să existe causă de a se teme de isbîndă. De cum va procuratorul afla cu cale, să dea un exemplu, atunci era vai de jertfa lui cea dintâi!

II.

Messala și Iuda.

Ținând înaintea ochilor această stare a lucrurilor cetitoriu binevoescă a arunca dimpreună cu noi o privire în grădinile palatului de pe muntele Sionului. Era într'o după ameză, pe la mijlocul lui Iulie, pe când arșița sôrelui își ajunse punctul de culminare. Grădina era încunjurată de amindouă laturile de edificii, cari ici colé se înălțau până la două etajuri, de cari erau lipite verande și galerii scutite prin balustrade tari. Pe alocuria clădirile erau mai mult numai colonade

scunde, cari lăsaă, să trecă vînturile, și concedeau o privire la alte părți ale casei, a cărei mărimă și frumșetă în urma acestei împrejurări era mai vederôsă. Aranjarea grădinii era tot așa de plăcută. Erau aci cărări și cai. pajiști de ierbă cultivate, întrerupte prin tufisuri mici, și câți va arbori mari, esemplare rare de finic grupate cu carobi, apricosi și nuc. Pămîntul în toate direcțiile se pleca puținel de la centru cătră margini. În locul cel mai înalt era un rezervoriu, o covată adâncă de marmoră, provăduță pe la anumite distanțe cu gratii mici, cari dacă se ridicau, lăsaă, să curgă apa în canaluri de-a lungul cărărilor. Asta era o întocmire bună spre a uda grădina și spre a o scuti în timp de uscăciune.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut **Enciclopedia română** publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român de Dr. C. Diaconovich. Cu număröse ilustrațiuni și harte. Vol. I. fasc. 1. Prețul: 2 tomuri fl. 15, 1 tom fl. 8, 1 fasc. fl. 1. Editura W. Kraft Sibiu.

A apărut și se află de vîndare în **Tipografia seminarială din Blaș:**

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acesta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale

agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Toemai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsească această carte, în care se află toate cele, de câte arc trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau inviațiunile cele mai bune, cum ar să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copeli fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Octoihul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăib de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oialta 1 fl. 50 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Magazin de lemne de lucru și de foc.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința On. Public din loc și jur, că érá mî-am restabilit magazinul meu de lemne bine asortat la casa-mî proprie, și servesc pe lângă prețurile cele mai moderate materialul cel mai bun.

Têmplărie.

Primesc tot felul de lucrări de mésar pentru edificii, pe cum și strane de biserică și mobilieruri de școli, despre cari la cerere servesc cu preliminar.

Entreprise de pompe funebre.

La casuri de môrte recomand aședămintul meu de înmormîntare bogat asortat, în care toate obiectele, atât cele mai de rînd, cât și cele mai fine se pot căpeta cu prețurile cele mai ieftine. — Sieruri de metal, ce se închid hermetice, din primele fabrici. — Sieruri de brad și stejar din lucrătoreamî proprie.

Pe lângă referențe bune se acórdă plătiri în rate.

Rugând On. Public pentru spriginul binevoitor semnez

Blaș (Balázsfalva) 1896.

cu distinsă stimă

Ștefan Oltean

têmplar.